SAKDA THIPWAREE

Rama IX Art Museum Foundation

"ปิงทิพย์"
ART EXHIBITION/2000

Rama IX Art Museum Foundation

Bar Restaurant Art Gallery 591 Phrasumen Rd. Bowoniwet Phranakorn Bangkok 10200 Tel. (02) 251 - 6237

Rama IX Art Museum Foundation

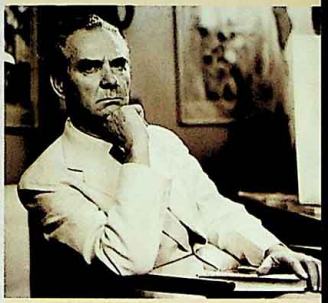

คนที่เป็นศิลปิน จะเจ็บเสมอ
เพราะเมื่อเราทำงานเสร็จ
เรายังไม่พอใจ ต้องเจ็บปวดตลอดเวลา

ศิลปยืนยาวชีวิตสั้น

มูลนิธิ
หอศิลปะแห่งรัชกาลที่ ๙
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

a IX Art Museum Foundation

จิตวิญญาณในธรรมชาติกับศักดา ทิพย์วารี

เรื่อง จิตวิญญาณ นับเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งมักพบเห็นได้ยินได้ฟังอยู่เสมอ ยิ่งในผลงานศิลปกรรมด้วยแล้ว ก็ยิ่งพบว่าเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอยู่มาก จนถึงกับมีนิทานปรำปราของจีนเล่าถึงจิตรกรผู้หนึ่งวาดภาพได้อย่างมีชีวิตชีวิตใจยิ่งนัก ครั้งหนึ่ง เขาได้วาดภาพมังกรขึ้นตัวหนึ่ง เป็นภาพมังกรที่แสดงอากัปกิริยาฮึกหาญน่าชมยิ่ง แต่เป็นที่น่าเสียดายมันปราศจากดวงตา แม้จะมีผู้ชมขอให้เขาวาดตาให้เสร็จ จิตรกรผู้นั้นก็ไม่ยินยอมโดยไม่ให้เหตุผลใดๆ ตราบจนกระทั่งวันหนึ่งองค์จักรพรรดิเสด็จมาเยี่ยมชมภาพ พระองค์สังเกตเห็นว่ามังกรไร้ตา จึงสั่งให้จิตรกรเติมดวงตาให้เสร็จ เพื่อจะได้นำไปประดับในพระราชวัง จิตรกรเอกเกรงพระราชอาญาจึงวาดตาให้ ในขณะวาดก็บ่นพึงพำว่า เดี๋ยวก็ได้เรื่อง เพราะใส่จิตวิญญาณให้มังกรแล้ว ทันใดเมื่อวาดเสร็จ มังกรในภาพก็สำแดงฤทธิ์โผผินออกจากภาพสู่ท้องฟ้าหายวับไปกับตา

นิทานนิยายทำนองนี้มีมาก บางเรื่องก็เต็มไปด้วยความโหดร้ายทารุณ การผูกพยาบาท หรือไม่ก็เป็นเรื่องของความรักความโศร่ มีการสร้างเรื่องราวตามอำเภอใจกันตลอดมา

เราจะเชื่อเรื่องจิตเรื่องวิญญาณหรือไม่ก็ตาม อย่างน้อยก็คงเคยเห็นผู้ที่เชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าจิตวิญญาณมีอยู่จริง ดังนั้น จึงเห็นการฝึกจิต การนั่งวิปัสนาสมาธิเพื่อให้ตัวเองเป็นอภิมนุษย์ มีคุณวิเศษเหนือเพื่อมนุษย์ทั้งหลาย

จิต (Spirit) คือสิ่งซึ่งมีความคิดและเจตจำนงค์เป็นองค์ประกอบ ไม่ใช่สสาร มีภาวะอย่างเดียวหรือทำนองเดียวกับวิญญาณ (soul) เช่น ภาวะนิรันดร (eternity) ภาวะอมตะ (immortality) กล่าวคือ เป็นสิ่งที่เที่ยงแท้ถาวร นี่คือความหมายทางปรัชญาของลัทธิเจตนิยม (Spiritualism) ที่ถือทรรศนะที่ว่าจิตเท่านั้นมีอยู่จริง

ส่วน Spirit ในแง่ของสังคมวิทยา กลับให้ความหมายถึงผีสางเทวดา หรือวิญญาณที่ล่องลอยหรือสิงสถิตอยู่ในที่แห่งใดแห่งหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหมายถึงสิ่งเหนือธรรมชาติหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยทั่วไปมีอำนาจและสถานภาพต่ำกว่างเทพเจ้า แต่เหนือกว่ามนุษย์ธรรมดา อาจเป็นภูตผี เทพารักษ์ พระภูมิเจ้าที่ ผีสาง นางไม้ ฯลฯ

ที่เกริ่นกล่าวเรื่องนี้ขึ้นมานั้น เพื่อนำไปสู่การพิจารณา การดู และการเข้าถึงผลงานของ ศักดา ทิพย์วารี ซึ่งศิลปินจิตรกรได้วางแนวความคิดไว้เป็นกรอบเรื่อง "จิตวิญญาณในรูปกายธรรมชาติ" โดยเขาได้กล่าวว่า "...มุ่งเน้นเพื่อสะท้อนภาพลักษณ์แห่งจิตบริบท พฤติกรรมภายนอกที่ถูกผลัดดันด้วยพลังแห่งจิตวิญญาณเบื้องลึก ซึ่งตกตะกอนเป็นผลึกแห่งสติและปัญญา หากมติแห่ง กาย - ร่าง และสภาพชีวิตทั้งโลกมีเวลาเป็นเงื่อนไข จัดระเบียบ ชีวิตก็คือ พลังงานจากจิตวิญญาณบริสุทธิ์เป็นเป้าหมายเพื่อดำรงอยู่"

จากการประกาศแนวคิดของศักดา เป็นเครื่องยืนยันว่า เขาเชื่อว่าจิตมีอยู่จริง และเป็นพลังแห่งชีวิตอย่างสำคัญ ในการสร้างสรรค์งาน แนวคิดเช่นนี้ ตรงกันข้ามกับกลุ่มปรนัยนิยม (Objectivism) อย่างแน่นอน เพราะเขาให้การรับรู้และอารมณ์รู้สึกภายในจิตของเขาเป็นสิ่งสำคัญเหนือกว่าสภาพโลกภายนอก

ความพยายามที่จะนำจิตวิญญาณมาใช้โดยตรงต่อการสร้างสรรค์ศิลปกรรมมีมานาน ดังได้พบเห็นในศิลปะของพวกตะวันออกใกล้ (Mohammedan Art) / ศิลปะอนารยะ (Primitive Art) ศิลปะพุทธศาสนา นิกายเซนของจีนและญี่ปุ่น ศิลปะของธิเบต ฯลฯ กลวิธีและกระบวนแบบของศิลปะกลุ่มดังกล่าวอาจแตกต่างกันไป แต่ทั้งหมดมีแนวทิศทางเดียวกันคือเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ คล้อยตามแนวปรัชญาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ที่เชื่อมั่นในความมีอยู่จริงของจิตสัมบูรณ์ (Absolute mind) แนวคิดนี้ในทางศิลปะก็สอดคล้องกับลัทธิอุดมคตินิยมของพวก นีโอ พาโตนิค หรือการผสมแร่แปรธาตุของ รูดอล์ฟ สไตรเนอร์ นักรสายนเวท (Alchemy) ผู้ยิ่งใหญ่ เป็นการกล่าวถึงสิ่งเร้นลับ (Occult) ที่ผูกพันกับสติปัญญาของมนุษย์อันเป็นที่มาของศิลปะที่เชื่อว่า มีแต่ผู้มีจิตอันสูงส่งเท่านั้น ที่สามารถสร้างงานศิลปะให้เลอเลิศมีคุณค่าสูงสุด

ศักดา กำลังสร้างสิ่งที่ยากเย็นแสนเข็ญนี้ หรือ?

เพราะครั้งหนึ่งในอดีต เมื่อราวศตวรรษที่ผ่านมา เหตุเกิดขึ้นในยุโรป ในขณะที่บ้านเมืองกำลังลุกเป็นไฟ เป็นไฟแห่งความหายนะทางเศรษฐกิจ เป็นไฟที่กำลังเผาผลาญอำนาจของชนชั้นศักดินาต่างๆ ในยุโรปให้พินาศลง สงครามโลกครั้งที่ 1 อุบัติขึ้น มันได้ทำลายสิ่งต่างๆ ในยุโรป แต่ในท่ามกลางความพินาศฉิบหายนี้เอง

Rama IX Art Museum Foundation

บาฌนิน เจ้าลัทธิคณาธิปไตย ถึงกับกล่าวว่า "การทำลายล้างคือการสร้างสรรค์" หรือนัยหนึ่งก็คือ ต้องทำลายล้างสิ่งเก่าถึงสามารถสร้างสิ่งใหม่ได้

ศิลปกรรมแนวใหม่ได้เกิดขึ้น ได้ทำลายล้างศิลปกรรมแบบเก่า โดยมิต้องรื้อหรือเผาทำลายทิ้ง หากจะเลิกหรือเก็บไว้เป็นอนุสรณ์แห่งกาลเวลาในพิพิธภัณฑ์ นี่คืออุดมการณ์ของศิลปินแนวปฏิวัติปฏิรูปทั้งหลาย พวกเขาพากันสร้างค่านิยมใหม่ ด้วยการแสวงวิถีทางใหม่ แนวคิดใหม่ หรือนำไปสร้างงานแบบใหม่ขึ้น เรื่องของจิตวิญญาณที่สำแดงความเป็นเอกในงานศิลปะ ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่เกิดขึ้น มันเกิดขึ้นภายใต้นามของศิลปะนามธรรม (Abstract Art) โดยมี ลาร์โอนอฟ (M.Larionov, 1881 - 1964X คันดินสกี (W.Kandinsky, 1866 - 1944) และสหายชาวรัสเซียอีกหลายคน ร่วมกันสร้างงาน

ศิลปินกลุ่มนามธรรมนี้ สร้างศิลปะไร้รูป (Non -Figurative Art) ศิลปะไร้เรื่อง (Non -Representational Art) และศิลปะอปรนัยนิยม (Non -Objective Art) ซึ่งก่อให้เกิดพลังกระทบต่อวงการศิลปกรรมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะแนวทางการสร้างงานศิลปกรรมด้วยจิตวิญญาณอย่างเป็นระบบชัดเจน

ในวงการจิตรกรรมสมัยใหม่ของไทยเองก็ได้เค้าของความคิดในลัทธินามธรรมเช่นเดียวกันแม้จะล้าหลังร่วมครึ่งศตวรรษ มันได้ให้แนวทางเลือกใหม่ขึ้นมาอีกแต่ดูเหมือนพวงศิลปิน - จิตรกรไทยนำมาเพียงเค้าโครงเท่านั้นมาใช้ ซึ่งก็ไม่มีความจำเป็นต้องนำมาทั้งหมด เพราะเพียงแต่เค้าโครงก็สามารถนำมาต่อเติมให้สมบูรณ์ด้วยจิตวิญญาณสของความเป็นไทย ซึ่งได้รับการหล่อหลอมจากพุทธปรัชญาที่เน้นความสำคัญในการควบคุมการฝึกและการกำหนดจิตวิญญาณของตนเอง ยิ่งได้รับส่วนผสมจากพราหม ฮินดู และลัทธิวิญญาณนิยมที่เป็นพื้นฐานแต่ปางบรรพด้วยแล้วยิ่งง่ายต่อการดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมดัดแปลง

ว่าไปแล้วภาพชุด "บึงทิพย์" ก็ไม่ใช่ของใหม่สำหรับผม เพราะเคยพบเห็นและสะดุดตาสะดุดใจมาก่อนหน้านี้แล้ว ผมยังจำได้ถึงการรำพึงรำพันกับตนเองว่าจิตรกรหนุ่มผู้นี้ ช่างคิดช่างฝันโดยแท้

ผลงานของศักดา ย่อมไม่ใช่ ศิลปนามธรรมอย่างสมบูรณ์แบบ และก็ไม่ใช่แนวลัทธิเซอเรียลลิสม์ด้วย เพราะยังคงมีร่องรอยของจิตสัมผัสที่ยังมีความเป็นจริงที่พอหาพอเห็นได้ และถ้ามองอย่างผาดเผินก็ทำให้คิดว่า เขาช่างมีหลายสิ่งหลายอย่างคล้ายกับพวกอิมเพรสชั่นนิสต์ โดยเฉพาะการใช้สีสันของโมเน (C.Monet, 1840 - 1926) แต่เมื่อพิจารณาละเอียดถี่ถ้วน จึงทราบว่า เขาใช้กลวิธีปะปิด (Collage) เศษผ้าสีอย่างสลับซับซ้อน เพิ่มเติมด้วยการย้อมสี ตกแต่งระบายสี ตามความต้องการลงไปอีก

ผลงานชุด "บึงทิพย์" คือผลงานในช่วงระยะเวลา 2540 - 2543 ผมสังเกตว่าสิ่งแรกที่ประจักษ์ คือ สีสันสว่างสดใสขึ้นกว่าเดิม ความพร่ามัว มืดคล้ำ ค่อยถูกขจัดจางหายไป การวางจังหวะจะโคนของสี แสง เงา และรูปร่างต่างๆ เป็นไปด้วยลีลาอันงดงามกระจัดกระจายเต็มทั่วพื้นภาพ

จากการที่ใช้กลวิธีนำเศษวัสดุมาปะปิดทับซับซ้อนกัน ศักดาได้นำมาใช้ค่อนข้างมาก และเป็นไปตามแบบการแต่ะแต้มสีหนา (impasto) ว่าไปแล้ววิธีการเช่นนี้ไม่ใช่ของใหม่ หากเกิดขึ้นมานมนาน โดยเฉพาะเป็นงานประยุกต์ศิลป์ ปิคาสโซ และ บราค สองศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ได้ริเริ่มนำมาใช้ให้ได้ผลตามแนววิจิตรศิลป์ แต่เป็นการนำเอามาใช้โดยยิ่งดำรงคุณค่าเดิมของวัสดุนั้นๆ ซึ่งผิดกับวิธีการของศักดา ที่นำมาใช้แทนการระบายสีแบบหนาโดยตรง จุดเด่นของการทำเช่นนี้ คือการสร้างความสนุกสนานเร้าสายตาได้ดีมาก เพราะพื้นผิวที่หนานูนต่างระดับกัน ย่อมก่อเกิดแสงและเงาที่หลากหลายกันไปด้วย ครั้นเมื่อเขาใช้สีย้อมผ้าและสีอื่นๆ เข้าช่วย ทำให้บึงเกิดสีสันมลังเมลืองเปลงประกายแวววับระยิบระยับอย่างสลับซับซ้อน

สีมีอาณุภาพทางสุนทรียภาพ เช่นเดียวกับเสียง สามารถเร้าอารมณ์ความรู้สึกทางจิตและกายได้ดี ศักดาค่อนข้างจะมีความสามารถในการรับรู้เป็นพิเศษในเรื่องนี้ เมื่อวกเข้ากับจิตดั้งเดิมที่เขามีอยู่ โดยเฉพาะความลี้ลับ ความศรัทธาในจิตวิญญาณของธรรมชาติ ผสมผสานการจัดวางภาพตามแนวทางของจิตรกรรมสมัยใหม่ที่ได้รับการศึกษาค้นคว้ามาอย่างดี ทำให้ผลงานของเขาเป็นไปตามกึ่งแนวนามธรรมที่น่าสนใจยิ่ง

สิ่งที่น่าเป็นห่วงอยู่บ้างเล็กน้อย ก็คือ การนำเศษผ้ามาปะปิด เพราะยังไม่มีการยืนยันชัดเจนถึงความคงทน การทำนุบำรุงรักษา การทำความสะอาด รวมไปถึงรายละเอียดที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางสุนทรีย์ เพราะผมเคยเสียดายและรู้สึกว่า ศิลปินไทยค่อนข้างละเลยขยปัญหาทางกรรมวิธีและกลวิธีการสร้างงานที่จะติดตามมาภายหลัง โดยเฉพาะเรื่องความคงทนและการบำรุงรักษา ผู้ที่เคยมีโอกาสชื่นชมงานศิลปกรรมของยุโรป ย่อมพบว่า ผลงานแต่ละชิ้นที่มีอายุนับร้อยหรือหลายร้อยปีเหล่านั้น ล้วนมีสภาพสมบูรณ์ราวกับเพิ่งสร้างได้ไม่นานมานี้เอง ส่วนของไทยเรานั้น เพียงแค่ผ่าน

Rama IX Art Museum Foundation

มาไม่กี่สิบปีก็ทรุดโทรมลงราวกับมีอายุขัยได้นับพันปี

เมื่อละวางปัญหากลวิธีและกรรมวิธีแล้ว ย้อนกลับไปประเมินคุณค่าในผลงานชุด "บึงทิพย์" ของศักดา ทิพย์วารี ที่ทั้งชื่อชุดผลงานกับนามสกุลของเขาช่างคล้องจองกันดีเหลือเกิน ก็คงหาคำตอบได้ว่า ศิลปินได้บรรลุผลตามที่ปรารถนาเขาประสพผลในด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างดี เนื่องจากผลงานของเขาเลือกวิธีที่มุ่งเน้นเข้าสู่ความงามตามแนวทางของการสร้างงานแบบอุดมคตินิยมโบราณ กล่าวคือ ต้องใช้เวลาค่อยพินิจพิเคราะห์ ค่อยดื่มด่ำซับความงามทีละน้อย จึงจะบรรลุผล การใช้เวลาประเดี๋ยวประด๋าวหรือฉับไวฉับพลันทันทีทันใด แบบคตินิยมสุนทรียภาพแนวใหม่ ย่อมไม่เหมาะสมกับงานของเขา

ศักดาได้ยืนยันไว้ว่า "ศิลปะยังสะท้อนความเป็นไปของสังคมดั้งเดิม ด้วยภาษาเฉพาะตัวของศิลปะเอง" ซึ่งผมเองก็เชื่อว่าเขาจริงใจที่จะกล่าวเช่นนี้ เพราะผลงานที่สะท้อนถ่ายถึงสิ่งที่เขาคิดเขาทำนั้นเป็นประจักษ์ชัดเจน

ในท่ามกลางความผันผวนและความสับสนของสังคมไทยที่ต้อนรับสหัสวรรษใหม่ ภาพรวมของชาติกำลังมีการปฏิรูปตนเอง โดยมีความขัดแย้งกันอย่างเข้มข้น มีปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ ระหว่างความยุติธรรมกับความอยุติธรรม และระหว่างสิ่งต่างๆ อีกมากมาย เหลือคณาที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรงอยู่นั้น ในวงการศิลปกรรมของไทยเองกลับเงียบเหงา วังเวง ว้าเหว่อย่างน่าประหลาด โครงการใหญ่ที่นับว่าเป็นตัวจักรสำคัญของการเคลื่อนไหวสร้างชีวิตให้กับวงการ คือการสร้างหอศิลปะสมัยใหม่ถาวร ที่เคยประโคมโหมข่าวกับพลอยหายไปด้วย ถ้าไม่มีการเชื่อยมโยง การประสานสัมพันธ์ และการจัดช่องว่างระหว่างประชาชน ผลงานศิลปกรรมเพราะศิลปินไม่มีวันเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ทุกอย่างคงเป็นไปตามยถากรรม

ก็ยังน่าอบอุ่น พอมีความหวังและสร้างความมั่นใจได้บ้าง ในเมื่อศิลปินรุ่นแล้วรุ่นเล่าของไทยยังคงมุ่งมั่นสร้างสรรค์งานออกมาไม่ขาดสาย บัดนี้ พวกเราสำนึกถึงภาระกิจของตนะองอย่างชัดเจนแล้วว่า หน้าที่ของพวกเขาคือการสร้างศิลปะเพื่อวัฒนธรรมใหม่ เป็นวัฒนธรรมแห่งกาลเวลาที่เป็นอยู่ ให้เป็นดุจดังส่วนหนึ่งแห่งวิถีชีวิตของผู้คนทั่วไป ดุจดังประชาชาติอารยธรรมของโลก หลายชาติกำลังดำเนินอยู่อย่างน่าอิจฉา

แม้ในสภาพปัจจุบัน สังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงของบริโภคนิยม ประชาชนทั่วไปตกอยู่ในสภาพบ้าคลั่งต่อวัตถุนิยมพวกเขายังไร้เดียงสาต่องานศิลปกรรม แต่เชื่อมั่นเถอะ วันใดวันหนึ่งข้างหน้าพวกเขาต้องกลับมาหา มาสนใจ มาศึกษาและมาดื่มด่ำกับงานศิลปกรรมอย่างแน่นอน เส้นทางนี้ เคยเกิดเคยมีมาแล้วในหลายๆ ชาติที่เขาเดินก้าวบล้ำหน้าชาติของเรา

ประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติมักย่ำซ้ำรอยเดิมอยู่เสมอ

และวันนั้น ผมมั่นใจว่าผลงานของศักดา ทิพย์วารี ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น ก็คงได้เข้าสู่วังวนของกระแสนิยมเช่นกัน หากเขายังคงยึดมั่น แน่วแน่ที่จะสร้างงานต่อไป เพราะเขามีดี มีความสามารถพิเศษในการสร้างงานที่ทรงคุณค่าต่อไปได้อีกยาวนาน

กำจร สุนพงษ์ศรี
22 กุมภาพันธ์ 2543

Rama IX Art Museum Foundation

"ศิลปินคือเมล็ดพันธุ์ของธรรมชาติ

การเคารพในธรรมชาติ เป็นวัฒนธรรมหนึ่งของชาวตะวันออก ธรรมชาตินั้นเปรียบประดุจความยิ่งใหญ่ของจักรวาล ซึ่งมนุษย์เป็นเพียงชีวิตเล็กๆ ขององค์ประกอบทั้งมวลในธรรมชาติ วิถีชีวิตของชาวตะวันออกพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลธรรมชาติ โดยการปรับตัวให้สมดุลกลมกลืนกับธรรมชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน วัฒนธรรมนี้ได้ถูกหล่อหลอมให้วิธีชีวิตของสังคมตะวันออกที่อยู่กับธรรมชาติอย่างสงบสุขมาเป็นเวลาช้านาน

ปัจจุบันเพียงพ้น 1 ศตวรรษ มนุษย์ได้พัฒนาวิถีชีวิตให้เจริญภายหลังสู่อารยธรรมใหม่คือการพัฒนาความเจริญทางวัตถุ เพื่อพิชิตและอยู่เหนือกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ การมองธรรมชาติในทัศนะของผู้บริโภคโดยนำธรรมชาติมาสนองตัญหาความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด จนกระทั่งเรากำลังรุกล้ำและเบียดเบียนธรรมชาติสูญเสียความสมดุลไป องค์ประกอบของชีวิตระหว่างมนุษย์ธรรมชาติและสังคมเกื้อกูลซึ่งกันและกันถูกแยกส่วนไม่ประสานกลมกลืนขาดการนำวิทยาการต่างๆ มาโยงให้ประสานสัมพันธ์กันให้เกิดความสมดุลแห่งชาติดังเช่นในอดีต

ในเมื่อมนุษย์มองธรรมชาติเป็นเพียงวัตถุบริโภคเท่านั้น ความลึกซึ้งของจิตใจอันละเอียดอ่อนสามารถเข้าถึงสัจธรรมของธรรมชาติ ชีวิตและจิตวิญญาณที่แฝงเร้นอยู่ในธรรมชาตินั้นๆ จึงมิได้มีความสำคัญเท่ากับอัตตาความพ้องการของตัวมนุษย์เอง

ศิลปินซึ่งเคยให้ธรรมชาตินั้นเป็นครู ทั้งความคิด จิตวิญญาณและการแสดงออกถ่ายทอดในงานศิลปะ อย่างน้อยที่สุดศิลปินอาจเป็นเพียงกลุ่มชนเล็กๆ ที่ยังคงผูกพันกับธรรมชาติ และสร้างสรรค์ธรรมชาติให้สังคมความตระหนักถึงคุณค่า การดำรงอยู่ ความงดงามความสงบสุขและสาระแห่งชีวิตอีกมากมายซึ่ง ตลอดชีวิตของเถสามารถแสดงหาได้ไม่รู้จบ ทุกวันนี้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ทัศนะการทำงานศิลปะของศิลปินต่างพุ่งความสนใจในวิทยาการใหม่ๆ ปัญหาสังคมที่โยงใยต่อเนื่องจากสังคมมิได้มองถึงความจริงในธรรมชาติ เราจะละเลยและถอยห่างจากสัจธรรมนี้มากยิ่งขึ้นทุกวัน วันหนึ่งเมื่อธรรมชาตินั้นหมดไป วันนั้นคือวันที่มนุษย์ต้องหันกลับมากินกันเอง เช่นสัตว์นรกในไตรภูมิ

ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งหนึ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเองไม่ได้ ขอให้เราจงอย่าได้ทำลาย ศิลปินแม้จะมีบทบาทเพียงเล็กๆ ซึ่งสังคมอาจมองว่าศิลปินไม่ใช้พืชเศรษฐกิจ ศิลปินขอเป็นเสมือนเมล็ดที่งอกได้ในทุกสภาวะอย่างน้อยที่สุดศิลปินน่าจะเป็นที่พึ่งพาอาศัยของพวกมดและแมลง

ปัญญา วิจินธนสาร
25 กุมภาพันธ์ 2543

Rama IX Art Museum Foundation

"บึงทิพย์"
อัตตา เป็นสัญญาชนิดหนึ่ง ในหัวใจคนจึงชัดเจนดั่งรัติกาล วิญญาณ จึง
ต่างเดินทางไกล..... บึงทิพย์

ศักดา ทิพย์วารี

Rama IX Art Museum Foundation

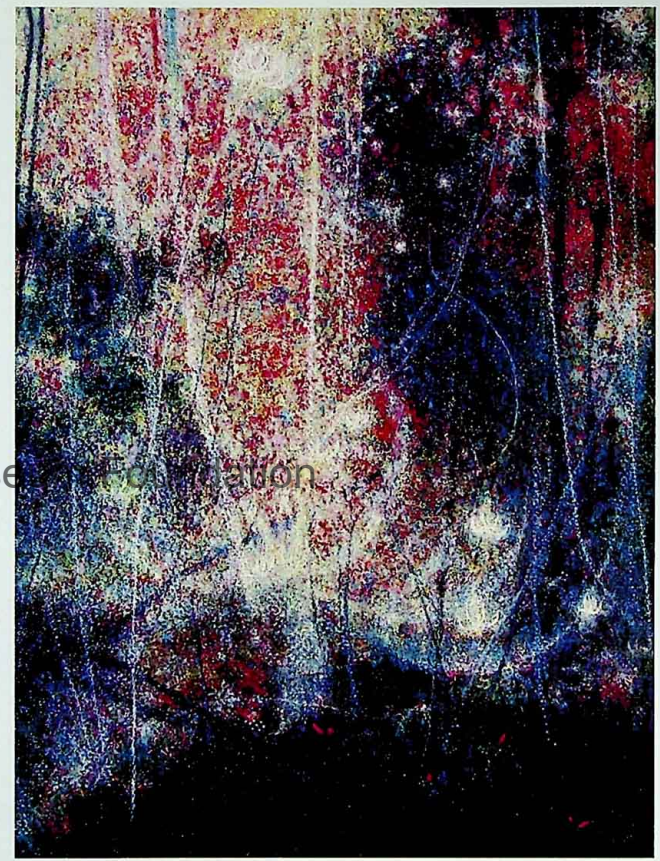

บึงทิพย์ 2542 Collage and dyed fabric 200 x 150 cm.

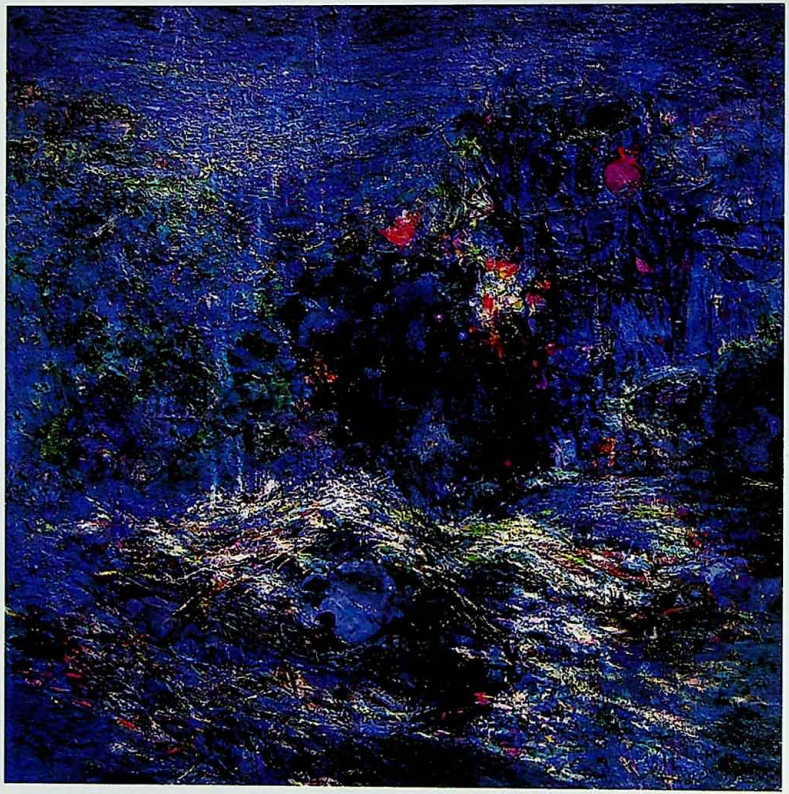

พรายการละเมอแห่งน้ำ Collage and dyed fabric 200 x 200 cm.